

# ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч.  
ФЕВРАЛЬ  
6  
СУББОТА  
№ 30 (4515).  
Өртээ 20 көп.

Найырал, кады ажилдажылга болгаш бот-боттарыңа дузалажылга дугайында Варшава Керээзиниң киржикчилери Курүнелерниң Политиктиг Консультивитивг Комитетиниң Чөвүлөл хуралы (1 арын).  
АРАГА-ХЫМЫС ХАЙЫНДЫРАР БОЛГАШ ЭЗИРТИР ӨСКЕ-ДАА ЧҮҮЛДЕРНИ БАЖЫҢГА КЫЛЫП БЕЛЕТКЭЭРИНГЕ УДУР ДЕМИСЕЛДИҢ ХЕМЧЕГЛЕРИНИҢ ДУГАЙЫНДА РСФСР-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУНУҢ ЧАРЛЫҢЫ (1 арын).

## БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

Совет аалчыларың Непалда чоруп турары (1 арын).  
А. И. Микоянын Кубаже чорупканы (1 арын).  
В. И. Ленинге тураскаалды Кызылга тургузар (1 арын).  
СОВЕТ ЧАЗАКТЫҢ ШИПТИРИИ ДЕТИКТИГ ТУРАР: В. Четкин.—Тайбын күш-ажылче (2 арын).  
Кайгамчыктың ракеталар (2 арын).

Кылат ийги беш чылды хуусаа бетиле күткөстөгү (2—3 арындарда).  
Е. Никифорова.—Уругларыңысты таңын суртаалыңа алыспас бис (3 арын).  
А. Сот.—Амдыралдың бир чутула айтырыңа сагым салды (3 арын).  
АЖЫЛДЫ ЧАА БЕДИК ДЕННЕЛЧЕ КӨДҮРЕР: областың культура-чырымдышкын албан черлериниң ажилдагачыларының чөвүлөл хуралындан (3 арын).

# Найырал, кады ажилдажылга болгаш бот-боттарыңа дузалажылга дугайында Варшава Керээзиниң киржикчилери Курүнелерниң Политиктиг Консультивитивг Комитетиниң Чөвүлөл хуралы Арага-хымыс хайындырар болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылып белеткээринге удур демиселдин хемчеглериниң дугайында РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң ЧАРЛЫҢЫ

Варшава Керээзиниң 3 чүүлүгө дүштүр Политиктиг Консультивитивг Комитетиниң элчелиг Чөвүлөл хуралы 1960 чылдың февраль 4-те Москвада болуп өрткөн.

Политиктиг Консультивитивг Чөвүлөл хуралдың ажылында төлөөкчилер кылдыр киришкенер болза:

**Албаниянын Улус Республикасындан** — Албаниянын Күш-ажыл партиясынын ТК-зынын Бирги секретары Энвер Ходжа, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Мехмет Шеху, камгала министери, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын ораакчысы Бекир Бадук, даштыкы херектер министриси Бехар Штёла, Албаниянын Улус Республикасынын Москвада Заңини Нести Насе.

**Болгариянын Улус Республикасындан** — БКП ТК-ның Бирги секретары Тодор Живков, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Антон Югов, камгала министери, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын ораакчысы Иван Михайлов, даштыкы херектер министриси Карло Луканов, Болгариянын Улус Республикасынын ССРЭ-де Элчини Любен Герасимов.

**Венг Улус Республикасындан** — ВСАП ТК-ның Бирги секретары Янош Кадар, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Мониш Ференц, камгала министери Ревес Геца, даштыкы херектер министриси Шик Эндре.

**Герман Демократтыг Республикасындан** — ГСЧП ТК-ның Бирги секретары Вальтер Ульбрихт, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Отто Гротевольд, национал камгала министери Вилли Штоф, даштыкы херектер министриси доктор Лотар Болд.

**Польша Улус Республикасындан** — ПКАП ТК-ның Бирги секретары Владислав Гомулка, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Юзеф Циранкевич, даштыкы херектер министриси Адам Ралацкий, национал камгала министери Марян Спыцальский, ПУР-нун ССРЭ-де Элчини Болеслав Яшук.

**Румын Улус Республикасындан** — РАП ТК-ның Бирги секретары Георге Георгиу-Деж, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Киву Стойка, чепсектиг күштер министриси Леонтин Солэжан, даштыкы херектер министриси Аврам Буначу, РУР-нун ССРЭ-де Элчини Михай Дала.

**Совет Социалисттиг Республикаларнын Эвилелиндан** — СЭКП ТК-ның Бирги секретары болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрушев, даштыкы херектер министриси А. А. Громыко, камгала министери, Совет Эвилелиниң Маршалы Р. Я. Малиновский.

**Чехословак Республикасындан** — ЧКП ТК-ның Бирги секретары, Чехословак Республикасынын Президентиси Антонин Новотный, чазак Даргазы Вилем Широкий, чазак Даргазынын ораакчысы Отокар Шамунок, даштыкы херектер министриси Вацлав Давид, национал камгала министери Богумир Ломский, Чехословак Республикасынын ССРЭ-де Элчини Рихард Дворак.

**Хайгаарачы нылдыр Ныдат Улус Республикадан киришкенер болза:** Кан Шан — ККП ТК-зынын Политбюро кеңигүүгө кандидат, Лю Сяо — ККП ТК-ның кеңигүү, КУР-нун ССРЭ-де Элчини, У Сяо-цюань — ККП ТК-ның кеңигүү.

**Хайгаарачы нылдыр Нарей Улус-Демократтыг Республикадан киришкенер болза:** Ким Ир — ККП ТК-ның Президиум кеңигүү, Министрлер Кабинетиниң Даргазынын Бирги ораакчысы, Пак Сан Чер — даштыкы херектер министриси, Хо Бон Хак — национал камгала министриниң ораакчысы.

**Хайгаарачы нылдыр Моол Арат Республикадан киришкенер болза:** Ю. Цеденбал — МАРП ТК-ның Бирги секретары, Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы, Л. Цонд — МАРП ТК-ның ийги секретары, П. Шагдарсурен — даштыкы херектер министриси, Ж. Хягвасурен — камгала министери.

Чөвүлөл хуралдың ажылында Варшава Керээзиниң киржикчилери курүнелерин Каттышкан Чепсектиг Күштериниң Кол командалакчысы Совет Эвилелиниң Маршалы С. Конев база киришкен.

Хуралды ВУР-нун Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Ференц Мюниш даргалаан.

Чөвүлөл хурал делегейиниң амгы үдеги байдалыны эң чутула айтырылган чутулаалык болгаш чепсегеленишкини бүгү-ниңти база бүгүндү дүжүр, Германия-биле тайбыңчы керээзин чарары ышкаш мыдыг чутула айтырылган талазы-биле савал-онаалдары солукша.

Чепсектиг күштерни чаа дыка кызырар дугайында Совет Эвилелиниң алдан хемчеглериниң болгаш бедик денгеле а болуп ужуражышкына ССРЭ-ниң туружууну дугайында дыңадыгын ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрушев кылган.

Савал-онаалдары бүгү Талазы солчушкуну чоруп турда Чөвүлөл хуралдың киржикчилери чурттарың төлөөкчилери — улустар аразынын дүшкүрүлүг чорууну көстүп келген кошмакшыны бажылаарынче болгаш хөгжүдеринче уланган боттарынын моон сонгааргы ажил-чорудугазын дугурушканнар.

Чазак Баштыңынын Париже болуп ужуражышкыныга белеткел чоруп турар үеде бот-боттарының аразына сүмележилгени үргүчүлээр деп Чөвүлөл хуралдың киржикчилери шиптирлөөн.

Политиктиг Консультивитивг Комитеттиң Чөвүлөл хуралы бот-боттарынын бүгүнү билчирини болгаш бажыңга найыралдык байдалыга өрткөн. Делегей байдалы үнелээринге-даа, чутулаалык тодаргай айтырылганы талазы-биле-даа бүгүн чангыс эң-сеткилдини савал-онаалдар солчушкуну көргүскөн. Политиктиг Консультивитивг Комитет Варшава Керээзиниң киржикчилери күрүнелериниң Декларациязын хулап алган.

Ракета-ядролук болгаш өске-даа чепсегеленишкиннери эңдере бүдүрерин сексадырың даш, «соок дайыны» ууттары даш, нийлел тургузуудан болгаш идеологиядан хамаарлыга чокка бүгү күрүнелерниң аразына тайбың чокка-хөйбө догунаашкын даш туржуп турар кижилерге улам аяктыг кылдыр делегейде күштерниң деңизгүү өскерлери турар деп Декларацияда дегелген турар.

Улустар аразынын маргылаалды айтырылганы шиптирлээринге

боо-чепсекти аягылаар, дайының оруунга турар деп кандыг-бир агрессия күрүнениң талазында кандыг-даа орадажышкын кылдыр тайбыңчы дайынынын доп-дораан болгаш бүгүн чылча шавышкынны таварыштырар мыдыг байдал тургустунган деп Декларацияда чутулаан.

Чөөн чүктүд болгаш Барыын чүктүд күрүнелериниң аразына чепсегеленишкини дүжүрер талазы-биле үрө-түндөйдү чутулажышкыны кылдырыңа таарымчалыг байдалдар амгы үеде мурунда кажандаа турбааны ышкаш бар болуп турар дээрин декларацияда дегелген.

Чепсегеленишкини бүгү-ниңти болгаш бүгүндү дүжүрер талазы-биле келир үдеги дугурулгаларың киржикчилери болуп дугайында боттарының чүктүлүүд Варшава Керээзиниң кеңигүүнери бүгү күрүнелер дегелген.

Бодунун чепсектиг күштерин чаа улуу-биле кызырар дугайында ССРЭ-ниң шиптирин Чөвүлөл хуралдың киржикчилери күрүнелер чепсегеленишкини бүгү-ниңти болгаш бүгүндү дүжүрер дугайында дугурулгаларың чедип аларын чингедиң турар инициатива кылдыр көрүп турар. Варшава Керээзиниң организациязы бодунун үндөзлөттүгүн тургустунган үзүндүн бээр Керээзиниң киржикчи чурттарың чепсектиг күштериниң нийти санын 2.596,5 муң кижиге кызырар, а ССРЭ-де армияны амгы кызырышкыны ол чуртагайы 3.796,5 муң кижиге чедирер.

Бодунун чепсектиг күштериниң санын эки-тура-биле 90 муң кижиге чедир өвөзөктөгү болгаш шериг хулаалыг чорударындан оталаан Герман Демократтыг Республиканын аяктыг үдегерин Декларацияда онза-лап дегелген.

ССРЭ-ниң Чепсектиг Күштерини чангыс тала-биле кызырганыга боттарынын чепсектиг күштерини кызырары-биле харылаарынче Совет-Атлантика керээзиниң кеңигүүнери күрүнелери, ылаңгыа оларын эң улуг шериг күчүлүгүлери Чөвүлөл хуралда төлөөктөгү күрүнелер кыйгырар.

Он чурттарың комитетинде кирип турар, Варшава, Керээзиниң киржикчилери чурттар — ССРЭ-ниң, Польшаның, Чехословакиянын, Румынаның болгаш Болгариянын чазактары болза ол комитетте боттарынын төлөөкчилеринге он ажалынын үрө-түндөйдү болуруну бүгү хемчеглер-биле дузалаар болгаш чепсегеленишкини бүгү-ниңти база бүгүндү дүжүрериниң дугайында керээни эң дүргөни-биле ажилдап кылдырың чедип аларын орадажыр деп айтышкынын бээр.

Чепсегеленишкини дүжүрериниң айтырымы эң-не дүргөни-биле шиптирлээриниң херээнге барыны талазы күрүнелер боттарынын салымшыкынары кирер дээринге илеп турарын Чөвүлөл хуралдың киржикчилери илереткенер.

Ядро-чепсектиң агарга, чер аярыңа, чер шиптиге болгаш суг адааны бүгү хевирлер шиптирлер сексадырың эң чок хуулаалар-да чедип алар даш Женева чутулаалышкынынын киржикчилери шиптирер — эң улуг үндөзлөттүгүн савал дээринге илеп турарын Декларацияда илереткен.

Аденуаржи чазактың өжөтөн политиказыңа удур тайбыңчы хандырар сорулга-биле ГДР-ниң чазаның алган хемчеглери деткип турарын Варшава Керээзиниң киржикчилери дегелгенер. «ГДР-ниң хамаарышпас чорунче халдашкыны-даа, Польшаның барыны талада черлериниң база катан ажалырын-даа болдурушкан. Чехословакияны кымылаарынын даш болбас чорун үрөтпезин-даа социалисттиг лагериниң каттышкан күш-шылды идеология-биле мағдылап турар» деп Декларацияда чутулаан.

Бир өвөс герман күрүнелер-биле тайбыңчы керээзин чарырыңче уланган күженишкиннери деткимче адбас болгаш ол айтырыгын шиптирлээр бөргөлөргө таварыр апар чүве болза, бө чөвүлөл хуралда кирип турар күрүнелер бө дугайында белен өскө күрүнелер-биле кады ГДР-биле тайбыңчы керээзин чаргаш, анаа үндөзлөт, Барыын Берлин дугайында айтырыгын шиптирлээр апарыңдан өскө чүтү-даа турбас-тыр дээрин Декларацияда он ыңай чутулаан турар. Чөөн болгаш барыын талааларың күрүнелериниң аразында харылааларың экижидеринче, оларын аразында бүзүржир чорукту бажылаарынче, улустар аразынын кады ажилдажылганын бүгү хевирлерин хөгжүдеринче боттарынын чайгылы чок чүтүлдүүн чөвүлөл хуралга киришкен күрүнелер илереткенер.

НАТО биле Варшава Керээзиниң организациязынын аразына халдаштың дугайында керээни чарырынын сорулгазынын чутулазы бичилчээрден туржук, хары-даа чыл келген тудун-на өзүп турарыңа ханы-зы-биле бүзүрп көргөш, ол савал күштүг болуп хевээр артар болгаш НАТО-нун кеңигүүнери күрүнелер-биле халдаштың дугайында керээге ат салырыңа бис кандыг-даа үеде белен бис дээрин дегелдээр эргежок чутуда деп чөвүлөл хуралдың киржикчилери санааннар.

Варшава Керээзиниң организациязынын киржикчилериниң бодол турары-биле алырга, амгы үеде, Чөөн болгаш Барыын күштериниң күрүнелер ажилдагачыларынын аразына харысалгалыг чутулажышкынынын бүдүзүнде, бедик денгеле чөвүлөл хуралдың бүдүзүнде болуп деп турар чутулажышкынынын чедикшинин доостурун чингедиң байдалды тургузарыңа бүгү күрүнелер боттарынын талазындан бүгү болдунар чүүлдерин кылдыр онза чутула болуп турар.

Чепсегеленишкиннери эңдере бүдүрерин сексадырыңче, улустар аразына үскөдөжүшкүннерин аймыдың одагаларын чайладырыңче, «соок дайыны» ууттарыңче уланган оларын кошкаш дивес күженишкиннери делегейиниң улустарынын улам улуг деткимчезин ап, боттарынын аяктыг үрө-түндөйдү берип турар дээрин Варшава Керээзиниң киржикчилери күрүнелериниң чазактары декларацияда сеткил ханышкыны-биле дегелгенер. Бистинг туруп турар үеиште чер кырыңа бажыңга тайбың даш демиселдинден улуг болгаш чагай сорулга күрүнелерде чок болгаш чок болуп ужура-да дээринге олар чангыс эң-сеткилдер.

Бистинг чуртувус коммунизм тургузушкунун кал-бартырың үезинче кирипкен амгы байдалдар аякчы чоннарың коммунисттиг кижиздилгезиниң, бүгү хамаатыларың культуразынын болгаш медерединиң денгелин улам ыңай бедириниң, кижилериниң медерединде капитализмниң артымшыкынын ажил өртөр талазы-биле күрүнелер болгаш хөй-ниңти организаацияларынын ажил-чорудугазы онза чутула ужурудузуг болуп бар чыдар. Эрткен үеиң эң-не хоралыг артымшыкынынын бирөөзи болза арагалаашкын болуп турар, ол чорук аякчы чоннарың кадымын баксырадып, өг-бүлениң чуртталгазын таарымча чок салдарыг болуп, будуруга улау хораны чедирип, совет нийлелге каража-коғарады таварыштырып турар.

Арага-хымысты болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга белеткел кылдыр арагалаашкының неперелеринде иди берип турар.

Арага-хымыс хайындырар чоруктуң түпнеленде дыка хөй хемчеглер чигир, тараа, сөксө, картофель база чиг-өткө чоннуң болгаш үлөтүрүн херектелдери хандырарыңа чутула ужурудузуг көдө ажалыгын өске-даа продуктулар ууткатынып турар чорукту бистинг чуртувустуң аякчы чоннары чөптү-биле килелен турар. Эзиртир суррогаттыг чүүлдерни белеткээр чүгө ону кылдыра чөвөнделге продуктулар ууткатынып турары-биле хоралыг өвөс, харын ол чүүлдерни ижер чорук кижилериниң кадымын эңтичтес хораны даа чедирер. Чонга улау ол үлөдөдигерни шиптирлээр сый шавары база чигирин, тарааны болгаш көдө ажалыгын өске-даа продуктуларын төчөгөп ууткаар чорукту чок кылдыр эргежок чутула.

Арага-хымыс хайындырар, а ол ышкаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылдып белеткээр чорукта улау шиптирлээр демиселдин эргежок чутулазын автономнуг республикаларың Дээди Советтериниң Президиумунарың, аякчы чоннар депутаттарың крайлар, областар, районнар, хоорайлар, көдө болгаш суурлар Советтериниң күзөкчи комитеттериниң ичкөзгөйин РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиуму уладырың тур.

Арага-хымыс хайындырар чорукка удур демиселге күрүнениң албадар хемчеглери-биле чергелештир, хөй-ниңтиниң салдар чедириниң азы-бүрү хевирлерин калба-а-биле ажалгаары база эргежок чутула. Арага-хымысты болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылдып белеткээр чүдөк-бузар чорук кылдыр санаан турар болгаш нийлелге улау ол үлөдөдигерни кылган чангыс-даа киче кемече чок артаан турар мыдыг байдалды чурттажың чөвөн тургунге тургузар херек. Арага-хымыс хайындырар болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылдып белеткээринге удур демиселдин эң-не боттуг хемчеглери

рин чорударынын эргежок чутулазынын дугайында аякчы чоннарың хөй саныг саналарын болгаш дилеглери өөренип көргөш, РСФСР-ниң Дээди Советиниң Президиумуң доктадыры болза:

1. Арага-хымысты, чимис арагазын, араганы, ышк арагазын, браганы болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылдып белеткээрин чер болганга хоругу-даар.

2. Арага-хымысты болгаш эзиртир өске-даа чүүлдерни бажыңга кылдып белеткээр азы кадалгаан талазы-биле илереттирип туттурган кижилерин, бир өвөс ол үлөдөдигерни олар бир-ле дугаарында кылган болза, аякчы чоннарың, албан-хаакчыларың, колхозчуларың хуралдарыңа шыңгып буруу шавар азы өш-чүзүнүн судуга дамчытып бээр.

Хөй-ниңтиниң салдар чедириниң хемчеглери чик деп көрдүгөн таварылда, айыттыгын кижилерин 300 чедир рубле шиптер.

Аякчы чоннар депутаттарынын көдө, суур Советиниң күзөкчи комитетиниң шиптириниң дугаар азы аякчы чоннар депутаттарынын район, хоорай Советиниң чанында административтиг комиссияны доктаалы дугаар шиптеди онзар болгаш 10 хонгу хуусаа шиптеде төлеттирер.

Шиптеди хуусааның төлөвон таварылда, хоойлу-биле доктааттыг чурум дугаар ону тыртар. Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни, а ол ышкаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып алып болгаш чок кылдыр.

3. Арага-хымысты, чимис арагазын, араганы, ышк арагазын, браганы болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни белеткээр азы кадалгаар чорук, бир өвөс айыттыгын чүүлдерни белеткээр азы кадалгааны даш хөй-ниңти болгаш административтиг салдарың хемчеглери буруулуларга хамаарып алынганың соода үлөдөдигерин болза, — судтун шиптирин дугаар арага-хымысты, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээринге аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.

Арага-хымысты болгаш бажыңга ажилдап кылган эзиртир өске-даа чүүлдерни салып сайгарар сорулга-биле белеткээр азы кадалгааны, а ол ышкаш арага-хымысты болгаш айыттыгын чүүлдерни салып сайгарганы даш арага-хымыстын, эзиртир чүүлдерни болгаш оларын белеткээрине аякчылар апаратарын хавыртып, 3 чыл чедир хуусаа доктаалы хуусаа эдип чазар ажалгаар шиптер.





БӨГҮН БО АРЫНДА:

Н. С. Хрущевту Францияга баарына

Совет күрүнө ажилдакчылары АКШ-та

Совет ракетаны салып үндүргөнін

Хрущевту хүндүткелди биле уткуп алып деп турар

Париж. (СЭТА). Президент де Голльдин Н. С. Хрущев-биле ужурашканы «ийи талааларың эрге-ажыктарыңа таарыштыр француз-совет харылдаарыңа хөгжүдөріңгө болгаш дайындык айымды утуу-каарыңгө утканга шийтпирлиг кемтегерин боттандырыңа идиңи кылдыр» деп Франциянын национал тайбың чөвүлелиниң Н. С. Хрущевту Францияга баар деп турарыңа холбаштырган медегелелинде айтып турар.

Болур ужурашканы болуза, улустар аразыңдык дүшкүрүлүг чоруун кошкандыңа улам улуг перспективаларың ажыдар болгаш бектик деңгөөгө чөвүлөт хуралга белеткениринең идиңлиг болур деп медегелелиң авторлары айтып турарлар.

Тайбынның национал чөвүлелиниң оон мыай медегелени бола, ам болур ужурашканы герман милитаризминин болгаш нацизмниң айымды чоруун тувулуга чедир узуткар талазы-биле нини шийтпирин улуг күрүнелиниң үндүрүңгө дузалаар.

Герман фашизмге удур нини демиселге кычар-даа аажок улуг каражага таварышкан улустун төлөзин, тайбынны болгаш бистик чуртувус-биле найыралды изи-биле күзөп турар улустун төлөзөкчиси—Францияны аалчызы Н. С. Хрущевту французтар өөрүшкүлүг уткуп, хүлөп алып дээрин медегелелиң түнеллинде чугаалап турар.

Совет күрүнө ажилдакчылары Филадельфияда

ФИЛАДЕЛЬФИЯ. (СЭТА). Февраль 2-де совет аалчылар Нью-Джерси штаттан чоруткаш, Филадельфияда барганнар. Анаа совет төлөөлөр хоорай чагыргазына баарга, Филадельфиянын даргазы дээрги Дилверт оларга байыр чедирген.

Февраль 2-нин эртенінде СССР-ден келген аалчылар «Кэртис» дээр ном үндүрер черниң редакциязына чораян база хоорайның чурттачыларының квартираларына киргенер.

Хүндүс ол хоорайның садык пала-тазының даргазы Л. Смит совет күрүнө ажилдакчыларының алдары дөш эртеңи шайлаага тургускан.

Пенсильвания штаттын университетинде түс-чүс студенттер болгаш башкалар совет аалчылары өөрүшкүлүг-биле уткааннар. Совет улустун төлөөлөрү-биле америк аныктыгы аразыңа болган беседа эн-найыралчы байдалга өрткөн.

Кежээ Филадельфияның хоорай чагыргазы совет күрүнө ажилдакчыларының алдары дөш шайлаага тургускан. Ол найыралчы байдалга өрткөн.

СЭТА-ның медегелелиниң дугайында даштыкы парлалга

БЕРЛИН. (СЭТА). Хай чадарларың күчүлүг ийги совет ракетаны Оожум океанга дүшүн дээр черинче салып үндүргөніңиң дугайында СЭТА-ның медегелели демократтыг Берлинниң парлалгазы көскү черлеринде парлаан. «Нейес Дейчланд» солун ол медегелди «База бир совет ракетаны чедикшиңиңиң салган» деп эгениң адаанга парлаан. Черниң аар эдеринчилери салып үндүреринге болгаш хүн системезиниң дөмбүрөктөрүнө көсмиңтиг ужу-душкунарың боттандырыңа ажыглар эн-не күчүлүг ракеталары тургузар планга холбаштыр шенделерин кылганы ол солун он-залап медегелди. Хемчээкиңериниң түнелдери ракетаның ужушкунун бичин-даа чазыг чокка башкарып бадыткаан деп «Нейес Дейчланд» айтыкан.

«Берлинер цейтунг» солун СЭТА-ның медегелени парлаан, шенделдери чедикшиңиңиң доозулган деп медегелди. «Дер Морген» солун бирги арнын кежидир «СССР-ниң база бир ракетасы дүшүн дээр черин часпаан» деп улуг эгени берген.

ПРАГА. (СЭТА). Эн улуг күчүлүг ийги ужугар ракетаны СССР-ге чедикшиңиңиң салганына дугайында СЭТА-ның медегелени Чехословакияның бүтү солунары көскү черлеринде парлаан. «Прага» солун: «База катар чазыг чок дөшкөн» деп улуг эгениң адаанга ол медегелди парлаан. «Обрана Лиду» солун бодунуң арныннарында улуг эгениң ийги совет ракетаның чедикшиңиңиң ужушкуну оон уजारын башкарының чазыг чөгүн бадыткаан — деп, медегелди.

БУХАРЕСТ. (СЭТА). Хай чадар-лыг күчүлүг совет ракетаны чедикшиңиңиңиңиң дугайында СЭТА-ның медегелени румын ажилчы коннар улугу-биле сонургап турарлар. Румынияның бүтү солунары ол медегелди бирги арныннарында көскү черлеринде улуг эгелер адаанга парлаан, октаргай делем-

нерин чаалап алып талазы-биле СССР-ге чедикшиңиңиңиң болган деп медегелди. «Совет Эвилелиниң ужулуп үндүргөн чаа ракетасы дүш-сүн дээр черин часпаан» деп «Скындей» солун айтыкан.

БУДАПЕШТ. (СЭТА). Оожум океан-ның деңизкээрине күчүлүг совет ракетаны база катар салган дугайында СЭТА-ның медегелелин Будапешттиң солунары шүптүзү бирги арныннарында улуг-улуг эгелер-биле берген. Ол ракета дүшүн дээр черинге бичин-даа чазыг чокка четкен деп «Непсава» солун эгенинде бижээн. «Непсавада» солун күчүлүг ракетаның шенделдери чедикшиңиңиңиң доозулган деп чарлаан.

ЛОНДОН. (СЭТА). Хай чадарларың күчүлүг ийги совет ракетаны чедикшиңиңиңиңиң дугайында СЭТА-ның медегелелин Англияның солунары шүптүзү парлаан. Оожум океанга совет ракеталары чедикшиңиңиңиңиң түнелдерин үнелештирип, «Дейли майл» солунун хайгааракчызы Хью Маклин мында деп бижээн: ам Совет Эвилели «дирит аманатыңг ракетаның Марс болгаш Венераже азы айнык орбитаның салып үндүрүп шыдаар».

АФИНЫ. (СЭТА). Кайчар-даа аажок улуг ийги ракетаны Оожум океанны деңизкээрине чедикшиңиңиңиңиң дугайында СЭТА-ның медегелени грек парлалганың кичээгениниң төвүнде турар.

«Батмерини» солунун медегелени бола: «Орустар планнаан хуусааның чартык кеңинде-ле шенделдери доозулган дээриниң дугайында медегелден: ам удаа-сындагы ракеталарың дуазы-биле аар эдеринчилери оларны салып үндүрерин манап болур деп түнелди кылдыр ужурут».

Марсче болгаш Венераже шендел адымышкынар доозулган деп «Атинский» солун бижээн.



Шумов шуугап туруп берген

Красноярск чурттуг Иван Шумов Тывага ажилдаары-биле 1959 чылдын куулуңде чедип келгеш, чурттаары-биле Танды районуң «Элегес» совхозун шилип алган. Иван хүндүлөөчө, ажилгы кижжи кылдыр көзүлгөш, совхозтун ажилчылары-биле өнүктөжип эгелээн. Иван тракторист-даа, электрик-даа, мотор-даа болганда, оон-биле тааныжарын кым күзөөс боор! Оон ужурундан Кагь фермазының ажилчыны анык кым М. Мухинаны оолта ынакшыг бергени нарын өвөс болбайн-аан. А удааанда шимеңниң, каас-коя «кудажыгаш-даа» болган. Амыдырал ниниңиң-биле эгелээн Иван фермазы шыңыга сеңтектилди ажыдар берген. Бүгү чүвө: ажил-даа, чуртайла-даа тоолда деп «кайгамчык чаагай» чөрүп турган.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

Бир-ле магаалыг хүнериниң бир-эзине бистик «хүндүткелди маалымдыгы» бөзүлүп калды бодунун 2 уругу-биле суурда чедип келген сураа дидналган. Ол медегелди фермага онзагай бөзүшкүн кылдыр хуула берген... Ол хүнде эгелеш-ле Иван «бөзүлү аажы-чагы» «сеткил-сагыжы» чонга көргүзө берген.

О. ВАСИЛЬЕВ.



Польша Улус Республикасы. Польшаның улуг хоорайларынын бирээзи деп санаттырып турар Быдгоштун чоогунда 25 километр ыракта Короново дээр чер чаптыла берген чыдар. Оон кожамында Брда хем бодунуң суу-биле шимээртээн. Шах ол хемде энергия системезин тургузап эгелээн. Анаа суг күжү-биле хөдөлүр электри станциязы турар, оон күчүзү ниниңиң-биле 500 муң киловатт болур. Ам бирги энергетиктиг белдириниң тудуушкуну дооступ турар. Келир чазын Брда

хемни долузу-биле бооптар. Оон суу ыңчан 10 километр узун дүртүг кымыл буганы дамчытыр бадым эгелээр. Оон түнеллинде Брда хемниң суу барык 100 миллион кубометр ишкирлиг суг шыгжамырын тургузар.

Чурунта: Короновода электри станцияның тудуушкуну. Фото Польшаның Теп фотоагентелиниң.

Мурнуу Вьетнамның сүлчээлежилгезинге удур

ХАНОЙ. (СЭТА). Вьетнам инфр-мация агентелиниң дамчыдып турары бола, Вьетнамның улусчу армиязының дээди командмалының харылдаа албан чери Вьетнамга хыйгаарал болгаш хынаада талазы-биле делегей комиссияныга чагаа чоруткаш, Каттышкан Штаттарын баштап турары СЕАТО-нуң шериг белдүлгенишкени-биле мурнуу-вьетнам эрге-чагыргаларың шериг сүлчээлин херечилеп турар барымдаларже кичээгей салырып айтыкан.

Мурнуу-вьетнам эрге-чагыргалар 1959 чылда СЕАТО-нуң чорутканы шериг өөредилгелеринче болгаш конференциаларың боттарының төлөөлөкчилерин 5 улаа чорутканын чагаада айтыкан. Ол-ла үениң дүртүзүна СЕАТО-нуң кежигүнү чуртарын кораблери болгаш самолеттары Мурнуу-Вьетнамга 10 катар келген.

Израильдин өңчүн-чөңгээзи

ЛОНДОН. (СЭТА). Рейтер агентелинде медегел турары бола, январь 31-де Израильдин чепсектиг күште-

Четче өвөс медегел-биле алырга, 1959 чылда Таиландтан, Филиппиндерден болгаш Лаостан 11 шериг тилээдери Мурнуу Вьетнамга кээп чорчаан.

Бо бүгү бола, Женева дугурулгаларын каржы үрөзүн ол болур болгаш Индия-Кыдатка база Мурнуу-Чөөн Азияны өскө-даа районуңа тайбынга кыжаныг болур дээрин ференциаларың боттарының төлөө-

Ол хурдалары болбайн, эргиншиктерин, рейдлерин чорутпайн турар.

Португалияда

ПРИЖ. (СЭТА). Франс Пресс агентелиниң диднатканын бөзүгээр алырга, Опертога (Португалияда ийги улуг хоорай) январь 31-де полиция-биле чыскаалангынын аразыңа месидежишкни болган.

Дружиналарың ажилыңа проф-эвилек райкому (даргазы эш Гиро), ВЛКСМ райкому (секретары Бегин) кончуп багай дузалаажып, хөй-нинтининиң корум-чүрүмүн камгалар херекке профэвилек, комсомол органдарының ролун күдөрбейн турар. Шаглаа, суг, прокуратура органдары дружиналарың хурдаларына олуржуп, оларга эргежок чугула консултациялары, лекциялары кылбайн турарын база медегелери чутула. Бо бүгү четпестерин уламындан бисте ажил кылбас, арагалар, кулганаар, оорлар чоруктары чамдык кижилер болдуруп турар.

Португалияда полиция-биле чыскаалангынын аразыңа месидежишкни болган.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Салазаржи эрге-чагыргадан хорутулаан тура-даа, 1891 чылдагы республиканың тура-халымынын оон медегелер эрттеринче кылгырган оппозиция органдары оон чыскаалдык органдары.

Р. ХУНАЙ-ООЛ, улусчу эки-тура дружиназының район штавынын начальниги.

БАШТАЙГЫ БАЗЫМНАР

Чурумун үрөөрлерин шыгыны шүгүмчүлөп турар. Дружина нинтинин корум-чүрүмүн үрөкчилерине сагынырыгы берип, чамдыктарын дугайын нини хурдаларга чугаалаштырып, чамдыктарын биче хулиган херек кылган дөш шагдаа органдарыңа шийлиңип келген. Корум-чүрүм дугайында ажилчы чонун хурдаларын улаа-дараа чорудуп турар. Дружиначылар боттарының харылаалар участоктарын хуваажып алган ажилдап турар. Ол ышкан лекция, беседаыңа база-ла чон эртузунга организастап турарлар.

Сүлчээлде «Найырал» колхозта Дадар-оол, командирлээн дружиналар боттарының ажилыңа база алаан экижиткен. Оон түнеллинде дружиначылар колхозтун болгаш колхозчуларың хөрөгизинге халдаан оорларын илердип тыварыңа идепеллиг киришкен. Дружиначы Дадар-оол колах складынң тапнымылы кижжи хүлээлгезин күөсүдип турар үезинде харымсалга чок чорукту көргүскениң илереткеш, аңа шыгыны сагындырыгы берген. Ол ышкан Дадар-оол уруглар садыныг бугалтери Земованың арагаллап тургаш, чидирген касса хааржааны дүлгүүрлерин, документлерин шыгжаан сумказын тыпкаш, ону шагдаа черинге дамчыдып берген.

Хөй-нинтининиң корум-чүрүмүн камгалар херекке ажилчы чоннар-ның ажилыг салдары дыка улуг ролдуг. Чижээ, Ленин аттыг колхозта М. Давдай-оол, М. Байыр-оол олар арагаллап, чүрүм үрөөн. Колхозчулар оларның үлгүлүгүн бурду шаап көрүшкөөн, оларга ажилчы сүмелерин берген. Олар боттарының үлгүлүгүлүгүн колхозчуларың мурнуна ак-сеткилдиң-биле билиңин болгаш Давдай-оол ам хөй ажилында, Байыр-оол трактор бригаданың мурнакчы ажилдап турарлар. Чурум үрөп турган Дондук-оол, Базыр-Сат, Очур-оол база-ла активин алган, ам колхоз бодуругезинде эки ажилдап турарлар. Колхозта дружиначылардан Балчыр, Дамбуу, Мөндөлө, Доржатган, Сотнам болгаш өскелер-даа боттарының хүлээлгезин эки хуусудип турар.

«Бурунгар» колхозта дружиначы Сенди, колхозчулар Гаржай, Шараны олар колхозтун инектерин болгаш ахтарын оорлаан кижилерин Сүт-Хөл районуң деңизкээринде барып тыварыңа идепеллиг киришкен. Бо бола нинтинин өңчүлөгизин камгаларыңга дружиначыларың дыка хөйүнүң ак-сеткилди ажилдап турарын тодаргай херечилеп турар.

Моон-биле кады эки-тура дружиначыларының ажилыңа хүн бүрүнүң ичээгенин салбас чоруктар барын база айтыр херек. Манаа СТС-те Базуриң, райкүөсүмда Кунгаа секретарылан партия органдарының чижекке көргүзүп болур. Оон уламындан коммунал-тулук конторазында чагыс-даа кижжи дружинанын составыңа кирбөөн.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Моон-биле кады эки-тура дружиначыларының ажилыңа хүн бүрүнүң ичээгенин салбас чоруктар барын база айтыр херек. Манаа СТС-те Базуриң, райкүөсүмда Кунгаа секретарылан партия органдарының чижекке көргүзүп болур. Оон уламындан коммунал-тулук конторазында чагыс-даа кижжи дружинанын составыңа кирбөөн.

Ол четпестерин узуткаарыңа хөй-нинтинин район белдир орута-биле районун партия активиниң хуралының шийтпирин бөзүгээр тодаргай кемтегерин ажилдап кылган. Манаа үнелешлеш колаоттарда 4, СТС-те, райпода, коммунал-тулук конторазында эш-хузуунун сугларың тургускан. Чер-черде дружиналарың сургаалдагы чөвүлө хурдаларын эрттирп, дружиначыларың составын немер турар. «Чаны-биле эрпте», «Сидерге ол база хамааржыр», «Төрөң сууриң алдары дөш» база өске-даа темаларга айтырыг, харыс кемтежерин, лекциялары организастап турар. Колхозтарга бөдүүн спорт шөлдери турарын, ажилчы чонун културалык дыштаналгаларын чөп организастаарын ол кемтегерде айтыкан.

Моон-биле кады эки-тура дружиначыларының ажилыңа хүн бүрүнүң ичээгенин салбас чор